

Cvičte si svůj mozek

Pracovní sešit pro pacienty se středně těžkou kognitivní poruchou

Mgr. Jitka Suchá

Gerontologické centrum, Praha 8 - Kobylisy

Pracujeme společně pro zdravější svět™

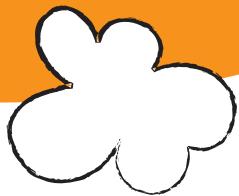
Pracujeme společně pro zdravější svět™

www.gerontologie.cz

Cvičte si svůj mozek

Pracovní sešit pro pacienty se středně těžkou kognitivní poruchou

Vážená paní, vážený pane,

do rukou se Vám dostává **nová série sešitů** sloužících k procvičování paměti, která vznikla ve spolupráci Gerontologického centra Praha a farmaceutické společnosti Pfizer. Nová série je inspirována předchozími úspěšnými vydáními a je složena ze 3 sešitů rozdělených **podle úrovně obtížnosti** úloh v nich obsažených.

Sešit s **vyšší úrovní obtížnosti** je určen zejména pacientům, kterým byla diagnostikována mírná kognitivní porucha. To znamená těm, u kterých došlo k mírnému zhoršení paměti či jiných mozkových funkcí, přičemž toto zhoršení nebývá v osobním ani profesionálním životě nápadné.

Sešit se **střední úrovní obtížnosti** obsahuje úlohy pro cvičení paměti pacientů s diagnózou lehké formy demence. Lehká forma demence představuje již výraznější postižení paměti a poznávacích funkcí. Okolí si takových změn u postižené osoby zpravidla všimne.

Třetí sešit obsahuje soubory úloh **nízké úrovně obtížnosti** a je ideálním prostředkem pro trénink kognitivních funkcí pacientů s diagnózou středně těžké formy demence. V této fázi onemocnění se k postižení kognitivních funkcí přidávají též poruchy v každodenní péči o svou osobu a často i poruchy chování.

Přestože byly sešity vytvořeny primárně pro pacienty s diagnostikovanými kognitivními poruchami a různými formami demence, mohou být jistě přínosem i pro zdravé seniory. Je velmi dobře známo, že procvičování mozkových funkcí je aktivitou účinnou pro oddálení vzniku a rozvoje obdobných onemocnění mozku.

Přejeme Vám hodně úspěchů při cvičení paměti a na následující straně přidáváme ještě **několik rad**, jak udržet svůj mozek co nejdéle svěží.

Mgr. Jitka Suchá
Ergoterapeut
Gerontologické centrum Praha

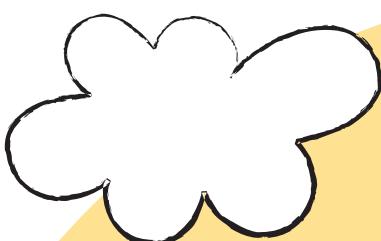
Bc. Silvie Rindtová
Product Manager
Pfizer, spol. s r.o.

Důležité rady pro udržení duševní svěžesti

- ✓ Snažte se maximálně soustředit, když se snažíte vštípit si nějakou informaci do paměti. Samozřejmě byste měli mít sami chuť k takovému tréninku, s nadšením jde pak všechno lépe.
- ✓ Zdravě a vyváženě se stravujte a hodně pijte. Pro mozkovou činnost je důležitý adekvátní přísun všech potřebných látek (zejména glukózy), vitamínů i minerálů.
- ✓ Pravidelně se pohybujte, cvičte, choděte na procházky. Při pohybové aktivitě dochází ke zlepšení prokrvení mozku. Bylo zjištěno, že kombinace tréninku paměti a psychomotorického tréninku působí jednoznačně proti procesu stárnutí, zlepšuje paměťové výkony, posiluje soběstačnost a oddaluje progresi demence. Podobné účinky má i zpěv a tanec.
- ✓ Udržujte své kognitivní funkce stále v činnosti – čtěte noviny, časopisy, knihy, sledujte dění okolo; významně může pomoci i luštění křížovek, sledování televizních vědomostních soutěží, naučných pořadů atd.
- ✓ Když jdete na nákup, zkuste se obejít bez lístečku se seznamem a spolehněte se pouze na vlastní paměť.
- ✓ Věnujte dostatek času spánku. Právě během spánku dochází k tomu, že je nějaká informace přesunuta z paměti krátkodobé do dlouhodobé.
- ✓ Pro lepší zapamatování některých informací je vhodné udělat si v nich „pořádek“, seskupit si je do určitých celků či řetězců, používat barevné označování zvýrazňovačem, podtrhávat si v textu důležité body atd.
- ✓ Lépe si zapamatujeme také to, k čemu máme kladný citový vztah, co nás zajímá, baví. Dochází totiž při tom k aktivaci části mozku zvané limbický systém, která má na dobrém fungování paměti výrazný podíl.
- ✓ Lépe si také zapamatujeme to, co je spojeno s nějakými výraznějšími smyslovými vjemů, ať už zrakovými (to zejména, neboť informace v našem mozku jsou velice často spojeny s konkrétními „obrazy“), sluchovými, čichovými, hmatovými nebo chuťovými.
- ✓ Je prokázáno, že převážná většina lidí zapojuje do mozkové činnosti mnohem více levou hemisféru než pravou. Pokud chcete zapojit právě i tu pravou, zkuste např. dělat všechny běžné denní činnosti pouze levou rukou (platí pouze pro praváky). Pravá hemisféra je také „sídlem“ kreativity, takže nezanedbávejte ani tuto oblast.

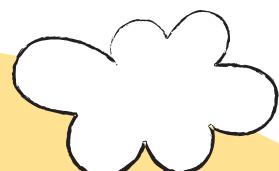

Obsah

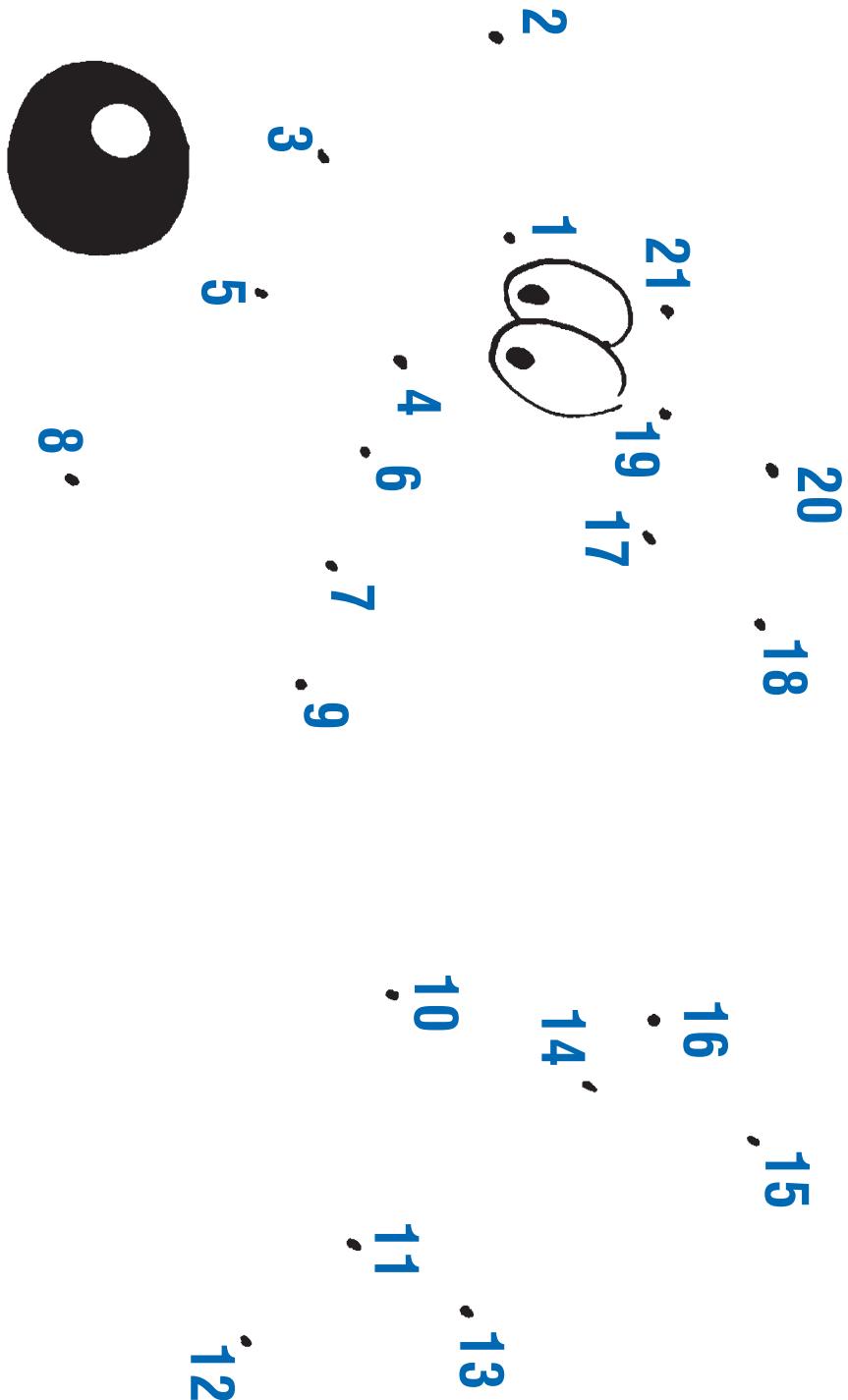
1. Spojování čísel	4
2. Spojování písmen	5
3. Dvojice	6
4. Přirovnání I a II	7
5. Antonyma	9
6. Přísloví	11
7. Propletené čáry	13
8. Odpovídající tvary	14
9. Změny písmen	15
10. Doplňte města do textu písni	16
11. Rébusy měst	17
12. Rébusy	18
13. Hledání významových dvojic	19
14. Doplňte jídlo	20
15. Doplňte zvíře do rčení	22
16. Kolik tvarů je v obrázku?	24
17. Najděte názvy rostlin	25
18. Slova začínající na slabiky	26
19. Doplňte rčení	27
20. Které slovo nepatří k ostatním?	29
21. Číslice ve slovech	30
22. Podstatná jména a vlastní jména	31
23. Najděte rozdíly	32
24. Doplňte barvy	33
25. Obrázky a profese	34
Řešení	35

1.

Spojování čísel

Tužkou spojte všechna čísla postupně od 1 do 21.

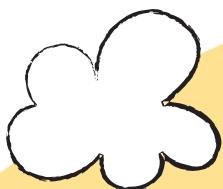
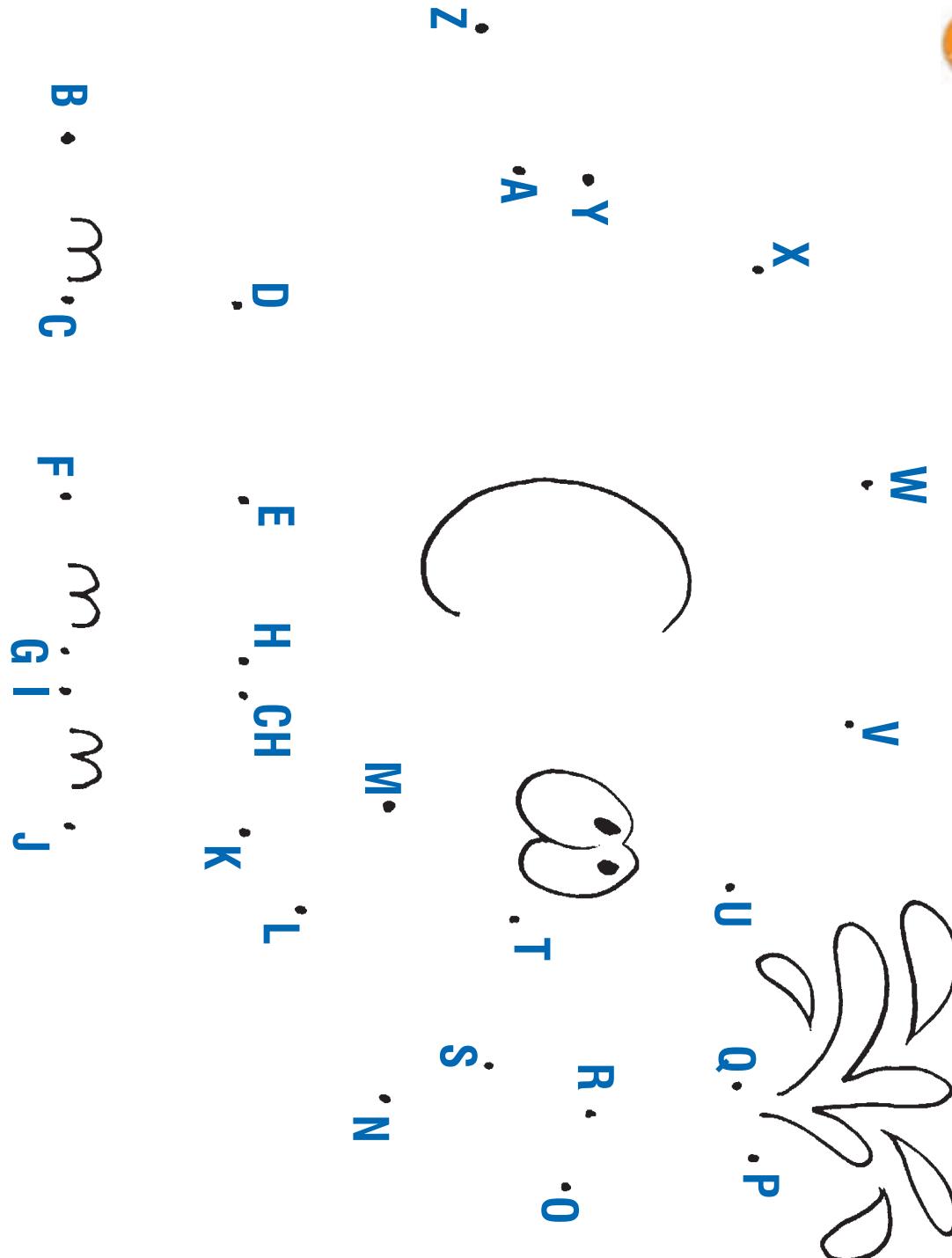

Prověřujete si koncentraci pozornosti. Ta je velice důležitá pro náležité vštípení informace. Pokud je pro Vás úloha příliš náročná, zkuste ji udělat třeba jen do poloviny.

2.

Spojování písmen

Tužkou spojte všechna písmena tak, aby šla správně podle abecedy.

Procvičujete si koncentraci pozornosti. Ta je velice důležitá pro náležité vštípení informace. Pokud je pro Vás úloha příliš náročná, zkuste ji udělat třeba jen do poloviny.
Další možnost procvičení koncentrace pozornosti – luštění osmisměrek.

Dvojice

Doplňte druhého do známé dvojice, případně vymyslete další známé dvojice.

Hamlet a

Břetislav a

Radúz a

Laurin a

Kain a

Romeo a

Othello a

Přemysl a

Kleopatra a

Faust a

Tristan a

Adam a

Cyrano a

David a

Oldřich a

Ruslan a

Kolben a

Čert a

Romulus a

Hanzelka a

Suchý a

Šimek a

Laurel a

Voskovec a

Křemílek a

Maková panenka a

Bob a

Bolek a

Čuk a

Jeníček a

Spejbl a

Sultán a

Orfeus a

Ctirad a

Samson a

Cyril a

Prověřujete dlouhodobou paměť. Tyto dvojice jsou tvořeny asociacemi a zůstávají v mozku velice dlouho zachovány.

Přirovnání I

K uvedeným přídavným jménům (příp. slovesům) napište přirovnání, která se běžně užívají (např. chytrý jako liška). U některých slov může být více možností.

Dlouhý jako
 Zelený jako
 Bledý jako
 Pomalý jako
 Mokrý jako
 Ostrý jako
 Chladný jako
 Studený jako
 Štíhlý jako
 Hladový jako
 Těžký jako
 Lehký jako
 Pevný jako
 Špinavý jako
 Hluchý jako
 Slepý jako
 Němý jako
 Hloupý jako
 Neohrabaný jako
 Hbitý jako
 Starý jako
 Pruhovaný jako
 Černý jako

Modrý jako
 Utahaný jako
 Poslušný jako
 Opálený jako
 Kluzký jako
 Kyselý jako
 Slizký jako
 Moudrý jako
 Věrný jako
 Toulavý jako
 Opilý jako
 Vzteklý jako
 Nevinný jako
 Čistý jako
 Trpělivý jako
 Šťastný jako
 Zdravý jako
 Rozzuřený jako
 Sladký jako
 Děravý jako
 Nešťastný jako
 Přesný jako

V této úloze využíváte své dlouhodobé paměti. Ta bývá u Vaší nemoci velmi dlouho zachována beze změny.

Přirovnání II

K uvedeným přídavným jménům (příp. slovesům) napište přirovnání, která se běžně užívají (např. chytrý jako liška). U některých slov může být více možností.

Pichlavý jako

Lesklý jako

Mlsný jako

Žravý jako

Vousatý jako

Ustrašený jako

Napnutý jako

Tvrdochlavý jako

Zrzavý jako

Tupý jako

Pilný jako

Hladký jako

Chudý jako

Plachý jako

Otrávený jako

Starostlivý jako

Lakomý jako

Hořký jako

Slabý jako

Bojovný jako

Zvědavý jako

Měkký jako

Kulatý jako

Rovný jako

Vysoký jako

Žlutý jako

Skromný jako

Silný jako

Rychlý jako

Rudý jako

Pyšný jako

Šplhat jako

Kroutit se jako

Bít se jako

Mlčet jako

Lhát jako

Krást jako

Stát jako

Vidět jako

Ležet jako

Spát jako

Křičet jako

Funět jako

Chrápat jako

Antonyma

Ke každému uvedenému slovu připište slovo opačného významu.

- Teplý /
- Pomalý /
- Ostrý /
- Dobrý /
- Hodný /
- Hladký /
- Jemný /
- Kulatý /
- Velký /
- Nízký /
- Úzký /
- Plný /
- Dlouhý /
- Hluboký /
- Zábavný /
- Černobílý /
- Minulý /
- Tuzemský /
- Čistý /
- Mladý /
- Veselý /
- Unavený /
- Hladový /

- Drahý /
- Hezký /
- Hlavní /
- Chytrý /
- Pracovitý /
- Jednoduchý /
- Zdravý /
- Lepší /
- Lehký /
- Tlustý /
- Bílý /
- Aktivní /
- Živý /
- Starodávný /
- Přední /
- Hořký /
- Bezpečný /
- Suchý /
- Šťastný /
- Kladný /
- Ženatý /
- Chudý /
- Domnělý /

Podobně jako u úlohy Dvojice i zde jde o zapamatování informací pomocí asociací. Asociace Vám pomohou hledaná slova v dlouhodobé paměti najít a tak úlohu splnit.

Antonyma – pokračování

Ke každému uvedenému slovu připište slovo opačného významu.

Rovný /

Chytrý /

Opilý /

Vnější /

Soukromý /

Voda /

Méně /

Blízko /

Brzy /

Často /

Celek /

Vlevo /

Oblékat se /

Den /

Muž /

Chlapec /

Léto /

Jih /

Východ /

Láska /

Otevřít /

Vchod /

Nad /

S /

Za /

Po /

Otázka /

Život /

Porážka /

Válka /

Teorie /

Neřest /

Přijmout /

Přitahovat /

Přijít /

Dělit /

Najít /

Zapomenout /

Venku /

Vždycky /

Začátek /

Kupovat /

Komedie /

Venkov /

Smát se /

Světlo /

Přísloví

Doplňte druhou část známých přísloví.

- Nemá na růžích
- I mistr tesař
- Slovo dělá
- Mráz kopřivu
- Jablko nepadá
- Když se kácí les,
- Příležitost dělá
- Světská sláva,
- Na hrubý pytel
- Boží mlýny
- Šaty dělají
- Chytrost nejsou žádné
- Kdo chce kam,
- Nové koště
- Zvyk je
- Kolik řečí umíš,
- Lepší prosba, nežli
- Ve vínu je
- Kdo dřív přijde,
- Prázdný sud
- Dobrá rada
- Naděje umírá
- Někdo má rád vdolky,

Přísloví – pokračování

Doplňte druhou část známých přísloví.

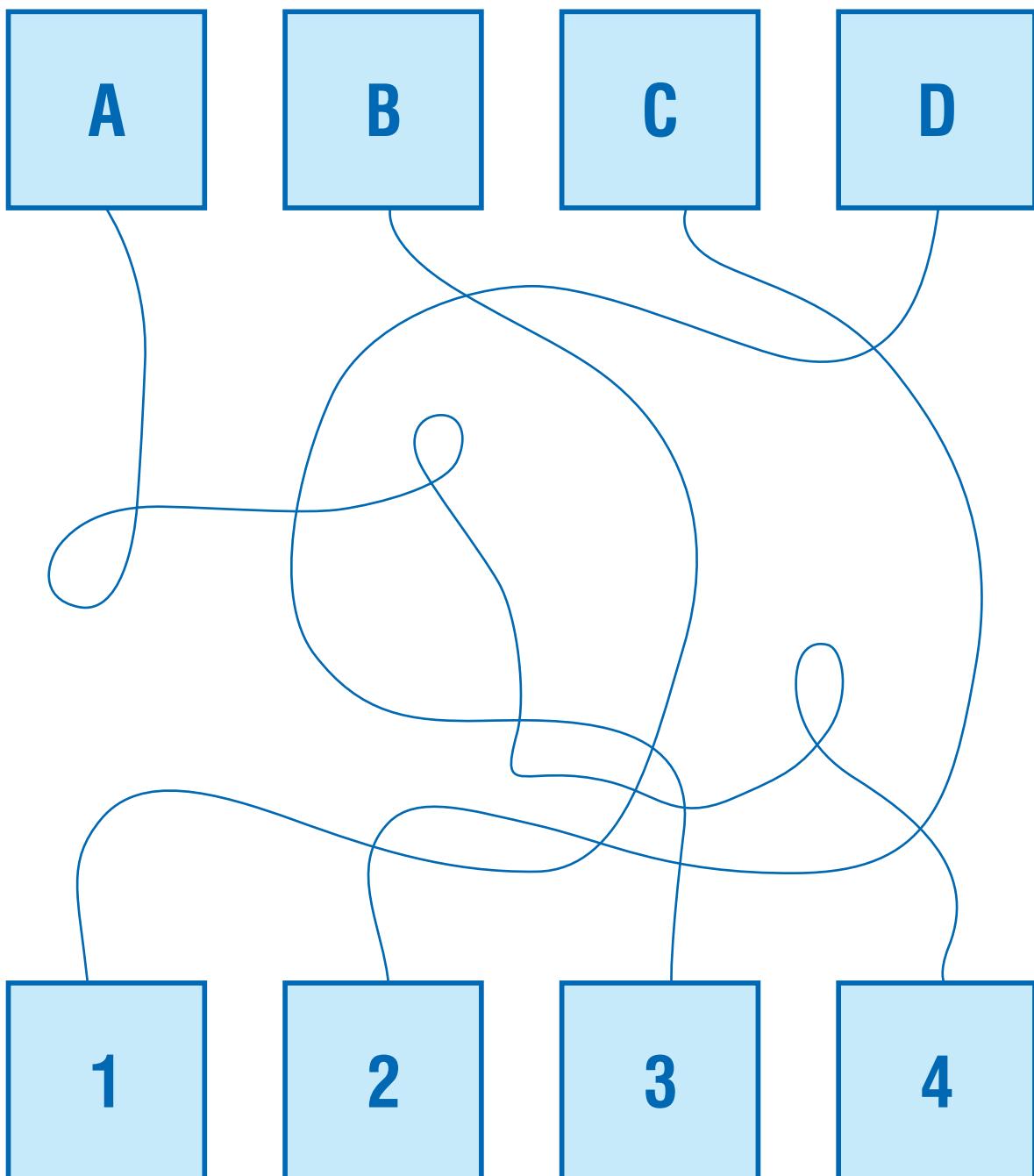

- Pro dobrotu
- Každý chvilku
- Můj dům,
- Pro jedno kvítí
- Tichá voda
- Tak dlouho se chodí se džbánem pro vodu,
- Kdo jinému jámu kopá,
- Bez práce
- Kam vítr,
- Lepší vrabec v hrsti
- Kdo po ránu brzo vstává,
- Čistota je
- V nouzi poznáš
- Lež má
- Není důležité zvítězit,
- Dvakrát měř,
- Nehas,
- Neříkej hop,
- Pýcha předchází
- Jak se do lesa volá,
- Nechval dne
- Ranní ptáče
- Komu se nelení,

7.

Propletené čáry

Pokuste se přiřadit k sobě čísla a písmena, která k sobě patří a která jsou spojena tou samou čarou.

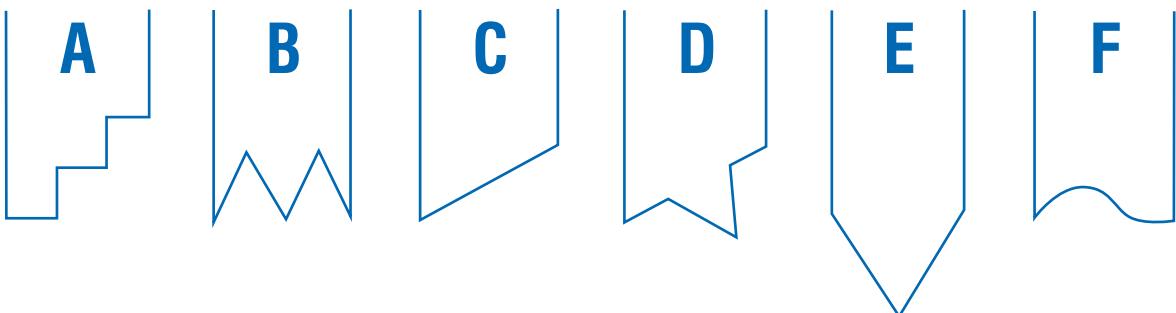

Procvičujete si svou prostorovou
představivost a prostorové vnímání.

Odpovídající tvary

Ke tvarům uvedeným v horní části listu písmeny abecedy přiřaďte z dolní části listu tvary k nim odpovídající (označené číslicemi). Odpovědi zapишte na volné řádky.

Procvičujete si svou prostorovou
představivost a prostorové vnímání.

Změny písmen

V následujících slovech se pokusete změnit kterékoliv jedno písmenko tak, aby vzniklo jiné slovo.

lelek
 slimák
 sýr
 kůže
 žemlička
 sirup
 hodinky
 koupat
 šátek
 hrášek
 mouka
 šíška
 malík
 koudelník
 maminka
 čížek
 patník
 váha
 obraz
 meruňka
 komoda
 komplet
 motýl
 lupa
 mrak

postel
 kopr
 košíček
 jepice
 mečoun
 palác
 chodit
 holit
 pastel
 pohovka
 firma
 duben
 rolnička
 jednička
 kašel
 člunek
 čočka
 nálev
 chalupa
 otok
 nákyp
 koncept
 liška
 most
 karafa

Pokud Vám tato úloha připadá příliš těžká a nedáří se Vám, odložte ji na nějakou dobu a vrátte se k ní později s odstupem. Právě u tohoto typu cvičení je znát, když je mozek „unaven“. Příště zkuste s touto úlohou začít a podívat se na jednotlivé přesmyčky jakoby z „jiného úhlu“. Uvidíte, že budete úspěšní.

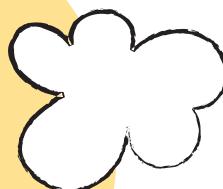
Doplňte města do textu písni

Do uvedených úryvků z textů lidových písni se pokuste doplnit správně název města.

1. Kdyby byl [] , co jsou [] , dal bych ti hubičku na obě strany. Ale že je za vodou, za vodičkou studenou, nedám ti, má milá, ani jedinou. Kdyby byl [] co [] , dal bych ti hubičku na obě líce.
2. [] , [] , stojíš v pěkné rovině. Šenkuje tam má milá, má panenka rozmilá, šenkuje tam ve víně.
3. Okolo [] cestička, okolo [] cestička, a na ní se zelená, a na ní se zelená travička.
4. V [] za vojáčka mňa brali, moje vlásky na krátkýko strihalí.
5. Okolo [] , okolo [] pasou se tam koně, pasou se tam koně.
6. [] , [] , překrásné město.
7. Okolo [] v malé zahrádce rostou tam tři růže.
8. Ej, od [] větor věje, už tej Kačence pentle bere.
9. [] sú pěkný městečko, je tam pivovar, dobrý pivíčko.
10. Běží liška k [] , nese pytel zázvoru, ježek za ní pospíchá, že jí pytel rozpíchá.
11. Já jsem z [] , z [] koudelníkův syn.

Paměť někdy lépe funguje ve spojení s hudbou, melodií. Určitě se Vám názvy měst vybaví lépe, když si písničku zapíváte, ať už nahlas, nebo alespoň v duchu.

11.

Rébusy měst

Z následujících písmen a obrázků se pokuste rozluštit názvy českých měst.

11.

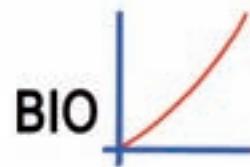
PODĚ

V tomto cvičení jde o trénink spolupráce obou mozkových hemisfér (pravá pracuje spíše s obrazy, levá spíše s textem, písmeny).

Rébusy

Pokuste se rozluštit následující rébusy, kdy část slova je znázorněna obrázkem a část písmeny.

100 JAN

V tomto cvičení jde o trénink spolupráce obou mozkových hemisfér (pravá pracuje spíše s obrázky, levá spíše s textem, písmeny).

13.

Hledání významových dvojic

Níže uvedené obrázky se pokuste rozdělit do dvojic tak, jak by k sobě svým významem mohly logicky patřit.

Trénujete si logické myšlení
a myšlení v souvislostech.

Doplňte jídlo

K uvedeným přídavným jménům se pokuste doplnit jedno podstatné jméno označující jídlo (nápoj, potravinu, pochutinu...) tak, aby šlo smysluplně spojit se všemi třemi přídavnými jmény.

Francouzské, americké, rané

Škvarkové, kachní, vepřové

Ruská, hanácká, polská

Makové, tvarohové, povidlové

Jamajský, tuzemský, kubánský

Slunečnicový, olivový, řepkový

Hořká, mléčná, bílá

Suché, červené, šumivé

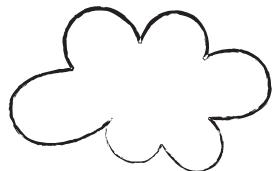
Brazilská, vídeňská, turecká

Bramborový, segedínský, mexický

Bramborové, houskové, ovocné

Krupicová, nastavovaná, bramborová

Pokuste se vymyslet ke každému podstatnému jménu – jídlu ještě další přídavná jména, než jsou ta tři uvedená.

14.

Plzeňské, krušovické, popovické

Míchaná, sázená, ztracená

Hanácký, vlašský, bramborový

Minerální, pitná, užitková

Italská, ruská, vanilková

Indický, ceylonský, gruzínský

Vídeňský, smažený, přírodní

Vaječný, kokosový, čokoládový

Vepřové, hovězí, kuřecí

Uherský, šunkový, gothajský

Irská, skotská, kanadská

Doplňte zvíře do rčení

Z níže uvedených obrázků zvířat použijte vždy jedno zvíře tam, kde je vynechané místo tak, aby celé rčení (popř. přísloví) dávalo smysl. Některá zvířata se v textu opakují vícekrát.

Jak ti dupou ?

Ta informace se nezakládala na pravdě, byla to jen novinářská .

Ani po něm neštěkne.

Rozumějí tomu jako petrželi.

Zabil dvě jednou ranou.

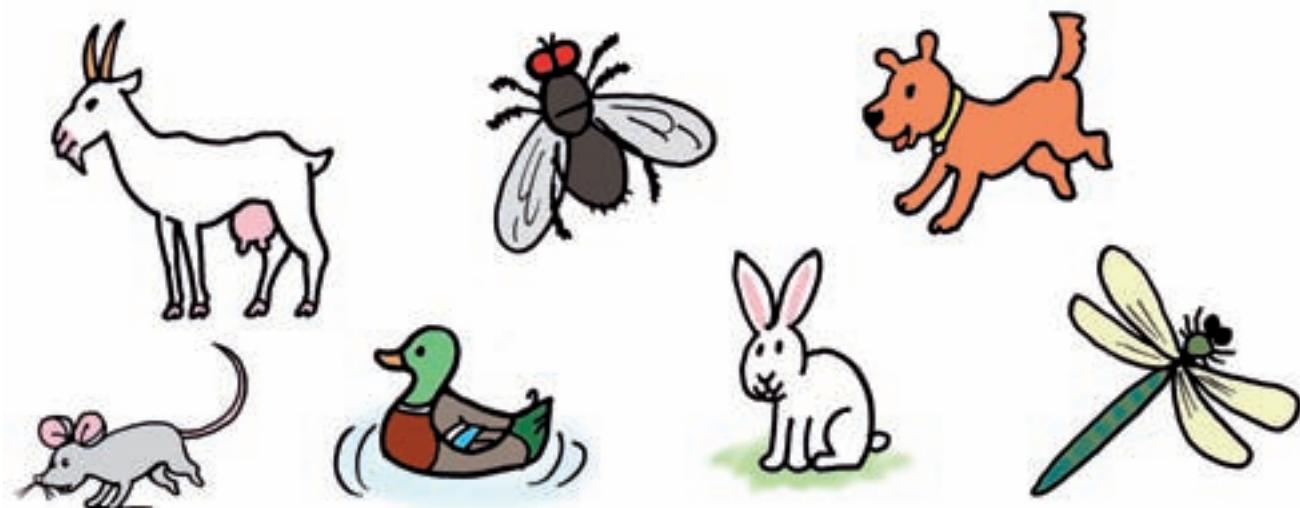
Neví, jak se má rozhodnout, je na .

Není to ani , ani .

Byl to vzácný člověk, taková bílá .

Nic z toho nebude, všechno to bylo pro .

Dělá mrtvého .

Zde si procvičujete svou slovní zásobu.

15.

Chodí spát velmi brzy, se [redacted].

Byl černou [redacted] celé rodiny.

Kdo chce [redacted] bít, vždycky si hůl najde.

[redacted] a host třetí den smrdí.

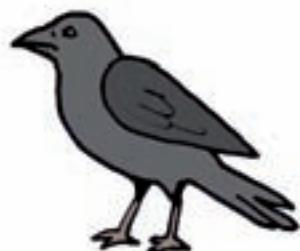
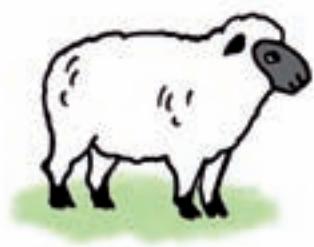
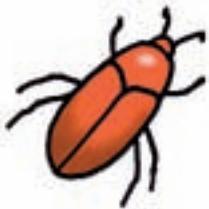
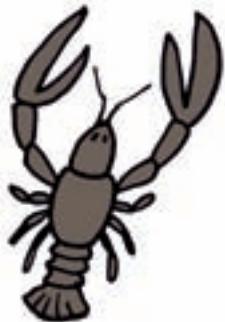
Starého [redacted] novým kouskům nenaučíš.

[redacted] k [redacted] sedá, rovný rovného si hledá.

Když [redacted] není doma, [redacted] mají pré.

Malé [redacted], taky [redacted].

[redacted], který štěká, nekouše.

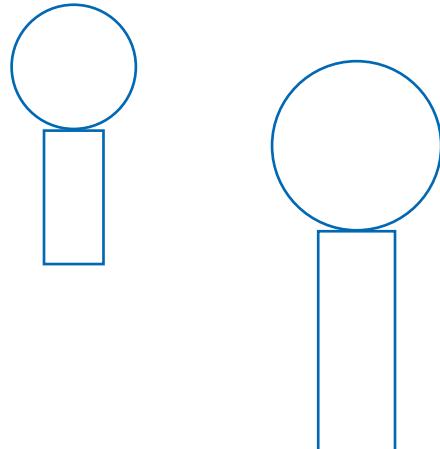
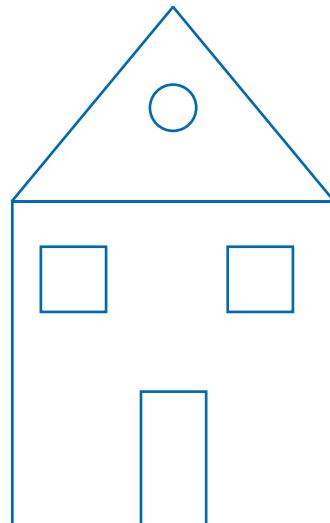
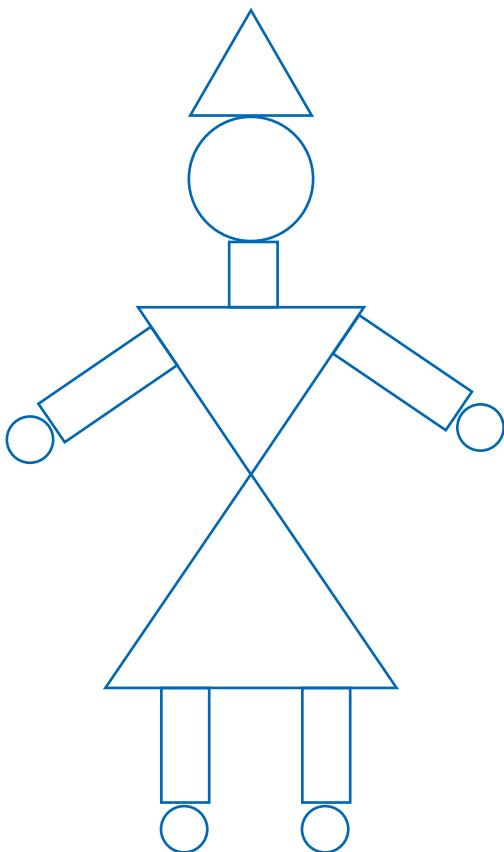

16.

Kolik tvarů je v obrázku?

Pozorně se zadívejte na následující obrázky a pokuste se odpovědět na otázky pod nimi.

16.

Kolik je v obrázku kruhů?

Kolik je v obrázku trojúhelníků?

Kolik je v obrázku čtverců?

Kolik je v obrázku obdélníků?

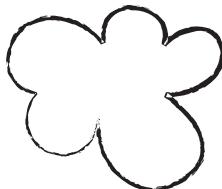
Tato úloha prověří Vaše
prostorové vnímání.

17.

Najděte názvy rostlin

V následujícím shluku písmen je skryto 15 názvů rostlin. Pokuste se je najít a podtrhajeje je.

ÁČBKLNHDHGŘLCVJDOWBFÍKUSMLXBCERSJVBŽKXPWNDHDL
AVETZAVVNKOPRETINAMNDVEČSCARFEKRUVÁNCSZZŘUPÝ
PETRKLÍČMNEÝČVETRZTUNVGZREŠADEGGKLENDVFTGFŽYÁČ
OTGBVOUJKLNHDYFXMĚSÍČEKVCNDEEPŘÁHNJFDFVGBIÝGE
RLIGERBERAMCBFKHLLOBELKAČETĚYABĚJGFOÍGUJKGNSJH
GFOŘÁTHGNFVCOIHNGFVHJNRFGVCASJAKAMZIČNÍKMXBDL
FÉŽNVIKSJČŘÍHNLSHFBVSFGČGDJCMGKNDKFUWŘDLBJFHS
NDTECZUVMDVBFIALKAMDBFUIGIOLIKGJKTHJOLIJGLKFRŮŽE
MCNVBÝJDGEĚÉAŮNFKJMACEŠKALCBVÝČTAĚMCNGHFÝHD
VETČPCŮMAVWŠDKHUUJŮDMMAVDOGOTKJFUJÍNEDMUŠKÁTB
DJGKIIOUJVNOJKNBVMĚVAGDŽÝEBGHDFIULKFGLŮPJNHJKJ
LKDFGBJUPOTIJHNPONSGČŽPIVOŇKAMFDŮJETIJHMBOPEAT
IÉNETÝKAVKAMFIRLHUZČŽÍEUZJMVÍŮODJRGERNZPIOBNMV
OIRÝNOKIGSNĚŽENKAMVJÝČMNAVKLJNFIJGNŠÝCNSKEOAL
NGUTÁJGTKKBNMHKHJLŽÉEIHKNSHČJMŮJITROCELNSGDRČ
ÉĚNXJHFKLGLO

Procvičujete koncentraci pozornosti.

Slova začínající na slabiky

Pokuste se vymyslet co nejvíce různých slov od daných slabik a zapište je.

18.

PRA-

DE-

IN-

JA-

MĚ-

Pokud si chcete úlohu ztížit, můžete vymýšlet slova od daných slabik podle nějakých dalších kritérií, např. jen podstatná, přídavná jména, nebo jen názvy měst, vlastní jména, zvířata atd.

Doplňte rčení

Obrázky nakreslené v dolní části listu doplňte do rčení tam, kde je volné místo tak, aby takto doplněná rčení dávala smysl.

Být pod

Mít o víc.

Táhnout za jeden

Mít pod

Hledat v kupce sena.

Prásknout do

Přijít na

Tlačit na

Opít

Vypálit

V této úloze trénujete svou slovní zásobu a dlouhodobou paměť.

Doplňte rčení – pokračování

Obrázky nakreslené v dolní části listu doplňte do rčení tam, kde je volné místo tak, aby takto doplněná rčení dávala smysl.

Plakat na nesprávném

Nosit dříví do

Být ostříhaný podle

Udeřit na hlavičku.

Vsadit všechno na jednu

Být jako mezi trním.

Přijít k tomu jako slepý k

Podřezávat si pod sebou

Spálit za sebou všechny

Držet pod

Které slovo nepatří k ostatním?

Na každém řádku je uvedeno vždy 5 různých slov. Čtyři z nich mají nějakou společnou vlastnost a jedno k nim nepatří. Pokuste se určit, které to je.

paprika, rajče, hruška, ředkvička, zelí

papír, kov, dřevo, tulipán, plast

paragraf, parašutista, paraván, parazit, polštář

Afrika, Evropa, Antarktida, Albánie, Asie

advokát, zedník, programátor, doručovatel, sešit

bok, hlava, ruka, boule, záda

bouřka, vichřice, kroupy, mlha, sáňky

náramek, prstýnek, řetízek, náušnice, čepice

karafiát, narcis, kala, kopretina, konvalinka

kaštan, žalud, bukvice, šiška, oříšek

jablko, krevety, chobotnice, sépie, mušle

Červená Karkulka, ježibaba, veverka, Bystrozraký, Zlatovlánska

košile, tričko, klobouk, ponožky, lyže

svíčka, stromeček, cukroví, kraslice, dárky

pastelky, ventilátor, vodovky, fixy, křídy

mladý, hezký, chytrý, aktivní, kostrbatý

sója, čočka, hrách, fazole, květák

sonáta, opus, báseň, symfonie, opera

soprán, alt, baryton, židle, tenor

kávovar, umyvadlo, toastovač, mixér, vysavač

poker, pexeso, bridž, kanasta, žolíky

Zde cvičíte logické myšlení
a myšlení v souvislostech.

Číslice ve slovech

V následujících slovech je vždy část slova nahrazena číslicí. Dosaděte za číselné označení slovní a rozluštěte tak, o jaká slova se jedná. Zapište je na volné řádky.

12ník

1tel

1tlivý

pro100pášný

5ník

o2tit

100letí

skrá5

100dola

100pař

bys3na

kos3čka

na5í

poh0 se

pr100klad

ho100vat

opa3t

100pka

8ium

1duchý

lo3

zvě100vat

pi100le

o2tví

vzá5í

us0

us5

8ělit se

os3kovač

pro100r

o2trat

p8rtný

100lař

obě2t

8ýčit

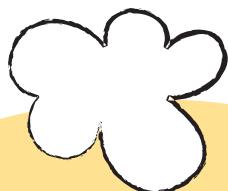
z5ný

Jako další variantu této úlohy se můžete pokusit vymyslet další slova, která v sobě obsahují nějaké číslo, a přepsat je do „číselného“ tvaru.

Podstatná jména a vlastní jména

Pokuste se k vlastním jménům uvedeným v levé části tohoto listu správně přiřadit podstatné jméno z pravé části tohoto listu. Odpovědi zapište na volné řádky.

1. Hippokratova	A. cena
2. Ikarův	B. Hronov
3. Záhořovo	C. vítězství
4. Achillova	D. věž
5. Pyrrhovo	E. číslo
6. Hlávkův	F. pád
7. Archimédův	G. most
8. Davisův	H. zákon
9. Ludolfovo	I. lože
10. Nobelova	J. pata
11. Jiráskův	K. pohár
12. Eiffelova	L. zvěst
13. Noemova	M. přísaha
14. Jobova	N. archa

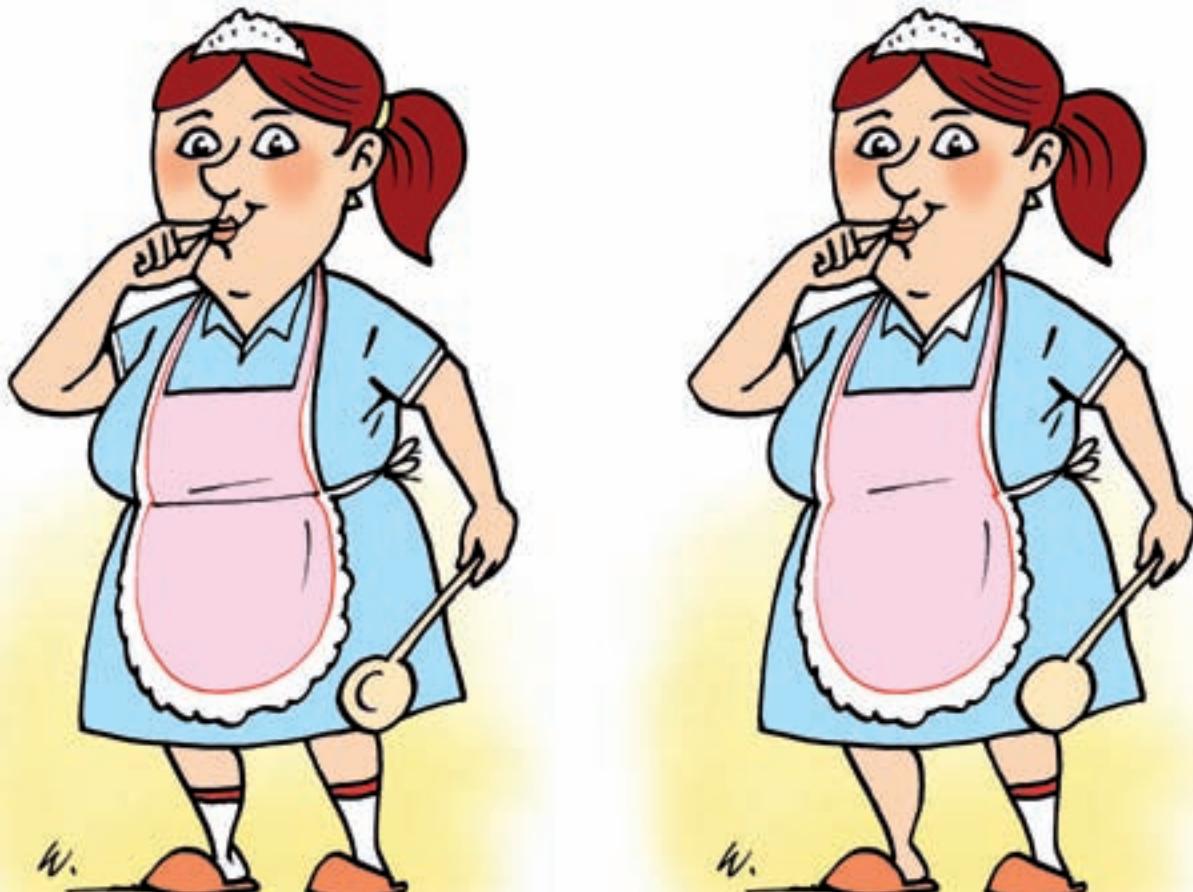
Zde trénujeme asociační myšlení, které využijeme k vybavení informací z dlouhodobé paměti.

23.

Najděte rozdíly

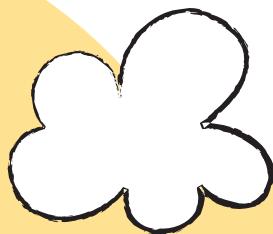
Pozorně si prohlédněte následující ilustrace. Najděte na nich 5 rozdílů.

23.

w.

w.

V této úloze si trénujete jednak svoji koncentraci
pozornosti, jednak schopnost vnímat drobné detaily.
Tato schopnost někdy bývá dokonce rozvinutější
u starších lidí než u mladých.

24.

Doplňte barvy

Ke každé trojici slov se pokuste doplnit jednu barvu tak, aby šla spojit se všemi třemi podstatnými jmény, a tvořila tak ustálené slovní spojení.

eminence, vlasy, myš

kůň, pasažér, kašel

karta, Karkulka, knihovna

brýle, panter, zahrada

medvěd, sobota, paní

anděl, karta, ponorka

tráva, čtvrtek, pláně

vítr, medaile, prstýnek

Mauritius, krev, knížka

Praha, rybka, ručičky

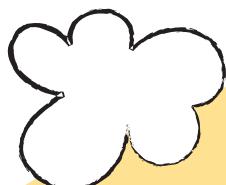
24.

Tato úloha prověřuje Vaši slovní zásobu a také dlouhodobou paměť.

Obrázky a profese

Prohlédněte si následující obrázky a ke každému z nich se pokuste vymyslet povolání, které má k němu vztah. U některých obrázků může být i více řešení.

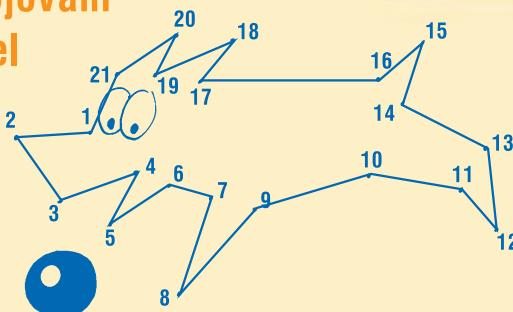
V této úloze posilujete své logické myšlení. Pokud pracujeme s obrázky, tak jako v této úloze, usnadňujeme tím mozku „práci“. Úloha je tak pro nás snáze řešitelná.

ŘEŠENÍ

Cvičte si svůj mozek

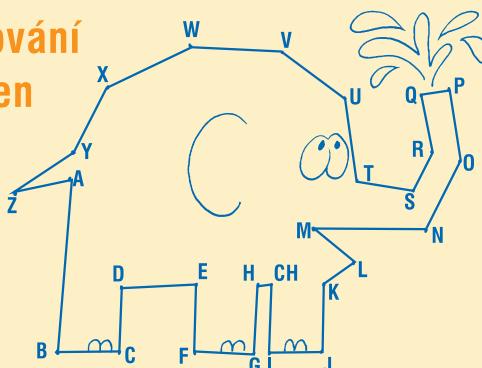
1.

Spojování čísel

2.

Spojování písmen

4.

Přirovnání I

Dlouhý jako Lovosice
Zelený jako sedma, brčál
Bledý jako stěna
Pomály jako hlemýžď
Mokrý jako myš
Ostrý jako břitva
Chladný jako ocel
Studený jako led
Štíhlý jako proutek
Hladový jako vlk
Těžký jako kámen, cent
Lehký jako pírko
Pevný jako skála
Špinavý jako prase
Hluchý jako poleno, pařez
Slepý jako patrona
Němý jako ryba
Hloupý jako osel
Neohrabaný jako medvěd
Hbitý jako gepard
Starý jako želva, Metuzalém
Pruhovaný jako zebra
Černý jako uhel, noc

Modrý jako obloha
Utahaný jako kotě
Poslušný jako ovce
Opálený jako černoch
Kluzký jako úhoř
Kyselý jako šťovík, octet
Slizký jako had
Moudrý jako sova
Věrný jako pes
Toulavý jako kočka
Opilý jako Dán
Vzteklý jako pes
Nevinný jako andílek
Čistý jako lilia, alabastr, křišťál, padlý sníh
Trpělivý jako ovečka, beránek
Šťastný jako blecha, malé dítě
Zdravý jako řípa, buk, rybička
Rozzuřený jako býk
Sladký jako cukr, med, cumel
Děravý jako cedník, síto, ementál, pytel
Nešťastný jako šafářův dvoreček
Přesný jako hodiny, stroj

3.

Dvojice

Ofélie	Remus
Jitka	Zikmund
Mahulena	Šlitr
Klement	Grossman
Ábel	Hardy
Julie	Werich
Desdemona	Vochomůrka
Libuše	motýl Emanuel
Antonius	Bobek
Markéta	Lolek
Izolda	Gek
Eva	Mařenka
Roxana	Hurvínek
Goliáš	Tyrl
Božena	Eurydika
Ludmila	Šárka
Daněk	Dalila
Káča	Metoděj

4.

Přirovnání II

Pichlavý jako **ježek**
 Lesklý jako **drahokam, zlato**
 Mlsný jako **kocour, koza**
 Žravý jako **kobylka**
 Fousatý jako **Krakonoš, Ezau, mrož**
 Ustrašený jako **králík, zajíc**
 Napnutý jako **kšandy**
 Tvrdohlavý jako **beran, mezek**
 Zrzavý jako **liška**
 Tupý jako **motyka, poleno**
 Plný jako **včelka, mravenec**
 Hladký jako **mramor, zrcadlo, sklo**
 Chudý jako **kostelní myš**
 Plachý jako **srna, panna**
 Otrávený jako **šíp, šváb**
 Starostlivý jako **kvočna**
 Lakomý jako **čert, chrt**
 Hořký jako **pelyněk, žluč, čert**
 Slabý jako **moucha, čaj, dítě**
 Bojovný jako **kohout**
 Zvědavý jako **opice, ženská, stará bába**
 Měkký jako **tvaroh, mech, houba, vosk**

Kulatý jako **meloun, soudek**
 Rovný jako **svíce, jedle, pravítko**
 Vysoký jako **věž, hora**
 Žlutý jako **citrón, kanárek, síra, šafrán**
 Skromný jako **fialka, chudobka**
 Silný jako **lev, Bivoj, dub, tur, zápasník**
 Rychlý jako **šíp, střela, vítr, blesk**
 Rudý jako **rak, krev, plamen**
 Pyšný jako **páv, gróf**
 Šplhat jako **datel**
 Kroutit se jako **červ, žížala**
 Být se jako **lev**
 Mlčet jako **ryba, hrob**
 Lhát jako **když tiskne**
 Krást jako **straka**
 Stát jako **tvrdé Y**
 Vidět jako **rys**
 Ležet jako **lazar**
 Spát jako **mimino, dudek**
 Křičet jako **když na nože bere**
 Funět jako **lokomotiva, hroch**
 Chrápat jako **dřevorubec**

5.

Antonyma

Teplý / studený
 Pomalý / rychlý
 Ostrý / tupý
 Dobrý / špatný
 Hodný / zlý
 Hladký / drsný
 Jemný / hrubý
 Kulatý / hranatý
 Velký / malý
 Nízký / vysoký
 Úzký / široký
 Plný / prázdný
 Dlouhý / krátký
 Hluboký / mělký
 Zábavný / nudný
 Černobílý / barevný
 Minulý / budoucí
 Tuzemský / zahraniční
 Čistý / špinavý
 Mladý / starý
 Veselý / smutný
 Unavený / čilý
 Hladový / sytý

Drahý / levný
 Hezký / ošklivý
 Hlavní / vedlejší
 Chytrý / hloupý
 Pracovitý / líny
 Jednoduchý / složitý
 Zdravý / nemocný
 Lepší / horší
 Lehký / těžký
 Tlustý / štíhlý
 Bílý / černý
 Aktivní / pasivní
 Živý / mrtvý
 Starodávný / moderní
 Přední / zadní
 Hořký / sladký
 Bezpečný / nebezpečný
 Suchý / mokrý
 Šťastný / neštastný
 Kladný / záporný
 Ženatý / svobodný
 Chudý / bohatý
 Domnělý / skutečný

Rovný / křivý
 Chytrý / hloupý
 Opilý / stízlivý
 Vnější / vnitřní
 Soukromý / veřejný
 Voda / oheň
 Méně / více
 Blízko / daleko
 Brzy / pozdě
 Často / málokdy
 Celek / část
 Vlevo / vpravo
 Oblékat se / svlékat se
 Den / noc
 Muž / žena
 Chlapec / dívka
 Léto / zima
 Jih / sever
 Východ / západ
 Láska / nenávist
 Otevřít / zavřít
 Vchod / východ
 Nad / pod

S / bez
 Za / před
 Po / před
 Otázka / odpověď
 Život / smrt
 Porážka / vítězství
 Válka / mír
 Teorie / praxe
 Neřest / ctnost
 Přijmout / odmítnout
 Přitahovat / odpuzovat
 Přijít / odejít
 Dělit / spojovat
 Najít / ztratit
 Zapomenout / pamatovat si
 Venku / uvnitř
 Vždycky / nikdy
 Začátek / konec
 Kupovat / prodávat
 Komédie / tragédie
 Venkov / město
 Smát se / plakat
 Světlo / tma

6.

Přísloví

...ustláno.
...se utne.
...muže.
...nespálí.
...daleko od stromu.
...létají třísky.
...zloděje.
...polní tráva.
...hrubá záplata.
...melou pomalu, ale jistě.
...člověka.
...čáry.
...pomozme mu tam.
...dobře mete.
...železná košile.
...tolikrát jsi člověkem.
...hrozba.
...pravda.
...ten dřív mele.
...nejvíc duní.
...nad zlato.
...poslední.
...jiný holky.

7.

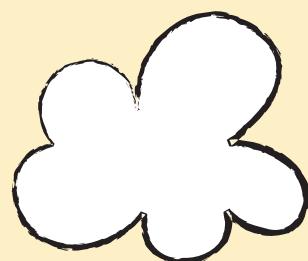
Propletené čáry

A4, B1, C2, D3

8.

Odpovídající tvary

A1, B5, C4, D6, E3, F2

9.

Změny písmen

lelek – **lilek**
slimák – **slamák**
sýr – **výr**
kůže – **růže**
žemlička – **žehlička**
sirup – **strup**
hodinky – **holinky**
koupat – **loupat**
šíatek – **šálek**
hrášek – **prášek**
mouka – **moula**
šíška – **liška**
malík – **malíř**
koudelník – **kouzelník**
maminka – **mašinka**
čízek – **čípek**
patník – **parník**
váha – **váza**
obraz – **obvaz**
meruňka – **meduňka**
komoda – **komora**
komplet – **komplot**
motýl – **motel**
lupa – **luna**
mrak – **drak**

postel – **kostel**
kopr – **kapr**
košíček – **količek**
jepice – **čepice**
mečoun – **meloun**
palác – **palec**
chodit – **hodit**
holit – **volit**
pastel – **postel**
pohovka – **pohorka**
firma – **farma**
duben – **buben**
rolnička – **solnička**
jednička – **jedlička**
kašel – **Karel**
člunek – **článek**
čočka – **kočka**
nálev – **nález**
chalupa – **chaluba**
otok – **otop**
nákyp – **nákup**
koncept – **koncert**
liška – **lišta**
most – **mošt**
karafa – **parafa**

10.

Doplňte města do textu písní

1. Bavorov, Vodňany, Bavorov, Prachatice
2. Kolíne, Kolíne
3. Frýdku, Frýdku
4. Hodoníně
5. Třeboně, Třeboně
6. Boleslav, Boleslav
7. Hradce
8. Buchlova
9. Domažlice
10. Táboru
11. Kutné Hory, Kutně Hory

11.

Rébusy měst

Strakonice, Jihlava, Příbor, Sokolov, Rumburk, Most, Kraslice, Valašské Klobouky, Kyjov, Poděbrady

12.

Rébusy

autogram, bariéra, biograf, stojan, katastr, konzervatoř, lopata, koloběh, palačinka, paštika, blesk, petrklič, koniklec

13.

Hledání významových dvojic

vidlička a nůž, papoušek a klec, cigareta a popelník, pes a bouda, jehla a nit, housle a smyčec, bota a tkanička, miminko a kočárek, zámek a klíč, peřina a polštář, obálka a známka, kladivo a hřebíky, peněženka a peníze, záložka a kniha, kytice a váza

14.

Doplňte jídlo

Francouzské, americké, rané **brambory**
 Škvarkové, kachní, vepřové **sádlo**
 Ruská, hanácká, polská **vodka**
 Makové, tvarohové, povidlové **buchty**
 Jamajský, tuzemský, kubánský **rum**
 Slunečnicový, olivový, řepkový **olej**
 Hořká, mléčná, bílá **cokoláda**
 Suché, červené, šumivé **víno**
 Brazilská, vídeňská, turecká **káva**
 Bramborový, segedínský, mexický **guláš**
 Bramborové, houskové, ovocné **knedlíky**
 Krupicová, nastavovaná, bramborová **kaše**
 Plzeňské, krušovické, popovické **pivo**
 Míchaná, sázená, ztracená **vejce**
 Hanácký, vlašský, bramborový **salát**
 Minerální, pitná, užitková **voda**
 Italská, ruská, vanilková **zmrzlina**
 Indický, ceylonský, gruzínský **čaj**
 Vídeňský, smažený, přírodní **řízek**
 Vaječný, kokosový, čokoládový **likér**
 Vepřové, hovězí, kuřecí **maso**
 Uherský, šunkový, gothajský **salám**
 Irská, skotská, kanadská **whisky**

15.

Doplňte zvíře do rčení

Jak ti dupou **králíci**?
 Ta informace se nezakládala na pravdě,
 byla to jen novinářská **kachna**.
 Ani **pes** po něm neštěkne.
 Rozumějí tomu jako **koza** petrželi.
 Zabil dvě **mouchy** jednou ranou.
 Neví, jak se má rozhodnout, je na **vážkách**.
 Není to ani **ryba**, ani **rak**.
 Byl to vzácný člověk, taková bílá **vrána**.
 Nic z toho nebude, všechno to bylo pro **kočku**.
 Dělá mrtvého **brouka**.
 Chodí spát velmi brzy, se **slepicemi**.
 Byl černou **ovci** celé rodiny.
 Kdo chce **psa** bít, vždycky si hůl najde.
Ryba a host třetí den smrdí.
 Starého **psa** novým kouskům nenaučíš.
Vrána k vráně sedá, rovný rovného si hledá.
 Když **kocour** není doma, **myši** mají právo.
 Malé **ryby**, taky **ryby**.
Pes, který štěká, nekouše.

16.

Kolik tvarů je v obrázku?

Počet kruhů – 8
 Počet trojúhelníků – 4
 Počet čtverců – 3
 Počet obdélníků – 8

18.

Slova začínající na slabiky

PRA- např. pracný, pračka, pravidelný, pražec, Praha, prateta, pravomoc, pravý, pravěk, praštěný, prasknout, pramen, pramice, pradlena, prachovka, prach, praktický, prapor atd.

DE- např. dekret, demobilizace, demokracie, demonstrace, dekol, debata, debil, dedukce, dehet, definovat, degustace, design, delikt, deputace, deklarace, delfín, dezinfekce, dech, deponovat, devítiletka atd.

17.

Najdete názvy rostlin

fíkus, kopretina, petrklíč, měsíček, gerbera, lobelka, kamzičník, fialka, růže, maceška, muškát, pivoňka, netýkavka, sněženka, jitrocel

IN- např. interval, inventura, inventář, invalida, investice, ingredience, interpunkce, individualita, inzerát, interna, instinkt, internát, inhalovat, inklinovat, injekce, inteligence, infiltrovat, instrukce atd.

JA- např. jablko, jaguár, jaký, javor, jantar, jahoda, jatka, jazyk, Japonsko, jaro, jarní, jasmín, jasné, jalovec, jachta atd.

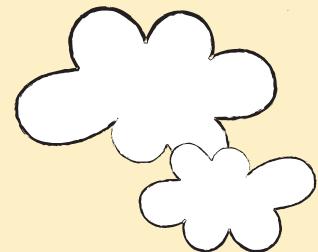
MĚ- např. měď, měsíc, město, měňavka, měch, měchýř, městečko, měnit, měna, měkký, mělký, měřit, měřítka, měšec atd.

19.

Doplňte rčení

Být pod **pantoflem**
 Mít o **kolečko víc**
 Táhnout za jeden **provaz**
 Mít pod **čepicí**
 Hledat **jehlu** v kupce sena
 Prásknout do **bot**
 Přijít na **buben**
 Tlačit na **obilu**
 Opít **rohlíkem**
 Vypálit **rybník**

Plakat na nesprávném **hrobě**
 Nosit dříví do **lesa**
 Být ostříhaný podle **kastrolu**
 Udeřit **hrebík** na hlavičku
 Vsadit všechno na jednu **kartu**
 Být jako **růže** mezi trním
 Přijít k tomu jako slepý k **houslím**
 Podřezávat si pod sebou **větev**
 Spálit za sebou všechny **mosty**
 Držet pod **pokličkou**

20.

Které slovo nepatří k ostatním?

paprika, rajče, hruška, ředkvička, zelí > **hruška** – není zelenina
 papír, kov, dřevo, tulipán, plast > **tulipán** – nepatří mezi materiály
 paragraf, parašutista, paraván, parazit, polštář > **polštář** – nezacíná na para-
 Afrika, Evropa, Antarktida, Albánie, Asie > **Albánie** – není světadíl
 advokát, zedník, programátor, doručovatel, sesít > **sesít** – není povolání
 bok, hlava, ruka, boule, záda > **boule** – není část těla
 bouřka, vichřice, kroupy, mlha, sáňky > **sáňky** – nepatří mezi meteorologické výrazy
 náramek, prstýnek, řetízek, náušnice, čepice > **čepice** – není šperk
 karafiát, narcis, kala, kopretina, konvalinka > **narcis** – není květina začínající písmenem K
 kaštan, žalud, bukvice, šiška, oršek > **šíška** – nepatří mezi plody listnatých stromů
 jablko, krevety, chobotnice, sépie, mušle > **jablko** – nepatří mezi dary moře
 Červená Karkulká, ježibaba, veverka, Bystrozraký, Zlatovlásky > **veverka** – není pohádková postava
 košile, tričko, klobouk, ponožky, lyže > **lyže** – není součást oblečení
 svíčka, stromeček, cukroví, kraslice, dárky > **kraslice** – nevztahuje se k vánočním svátkům
 pastelky, ventilátor, vodovky, fixy, krídly > **ventilátor** – není pomůcka na kreslení nebo malování
 mladý, hezký, chytrý, aktivní, kostrbatý > **kostrbatý** – nepatří mezi pozitivní přídavná jména
 sója, čočka, hrách, fazole, květák > **květák** – není luštěnina
 sonáta, opus, báseň, symfonie, opera > **báseň** – není hudební útvar
 soprán, alt, baryton, židle, tenor > **židle** – nepatří mezi zpěvní hlasu
 kávovar, umyvadlo, toastovač, mixér, vysavač > **umyvadlo** – není elektrický spotřebič
 poker, pexeso, bridž, kanasta, žolíky > **pexeso** – není karetní hra

21.

Číslice ve slovech

12ník – dvanáctník	na5í – napětí	vzá5í – vzápětí
1tel – jednatel	poh0 se – pohnula se	us0 – usnula
1tlivý – jednotlivý	pr100klad – prstoklad	us5 – uspět
pro100pášný – prostopášný	ho100vat – hostovat	8ělit se – osmělit se
5ník – pětník	opa3t – opatřit	os3kovač – ostříkovač
o2tit – odvětit	100pka – stopka	pro100r – prostor
100letí – století	8ium – osmium	o2trat – odvětrat
skrá5 – skrápět	1duchý – jednoduchý	p8rtný – posmrtný
100dola – stodola	lo3 – lotři	100lař – stolař
100pař – stopař	zvě100vat – zvěstovat	obě2t – obědват
bys3na – bystřina	pi100le – pistole	8ýčit – osmyčít
kos3čka – kostřička	o2tví – odvětví	z5ný – zpětný

22.

Podstatná jména a vlastní jména

1M, 2F, 3I, 4J, 5C, 6G, 7H, 8K, 9E, 10A,
11B, 12D, 13N, 14L

24.

Doplňte barvy

eminence, vlasy, myš – **šedá**
 kůň, pasažér, kašel – **černá**
 karta, Karkulka, knihovna – **červená**
 brýle, panter, zahrada – **růžová**
 medvěd, sobota, paní – **bílá**
 anděl, karta, ponorka – **žlutá**
 tráva, čtvrtok, pláně – **zelená**
 vítr, medaile, prstýnek – **stříbrná**
 Mauritius, krev, knížka – **modrá**
 Praha, rybka, ručičky – **zlatá**

23.

Najděte rozdíly

25.

Obrázky a profese

vařečka – **kuchař**
 fonendoskop – **lékař**
 smeták – **uklízečka**
 jehla s nití – **švadlena**
 letadlo – **pilot, letuška...**
 popelnice – **popelář**
 hrábě – **zahradník**
 koňské sedlo – **žokej**
 fotoaparát – **fotograf**
 počítač – **programátor, úředník...**
 auto – **automechanik, prodejce aut...**
 mikrofon – **zpěvák, moderátor...**

Literatura

- FIORINO, M.-Ch. A KOL.: *Jak si zlepšit paměť*. Přeložila A. Bequivinová. Reader's Digest, 2005, Praha.
- FORTÍK, V., KUČEROVÁ, L., VÁCHA, V.: *Hry a testy na volný čas*. Ivo Železný, nakladatelství a vydavatelství, s.r.o., 2003, Praha.
- HOLMEROVÁ, I., JAROLÍMOVÁ, E., SUCHÁ, J.: *Péče o pacienty s kognitivní poruchou*. EV public relations, spol. s r.o., 2007, Praha.
- KONIGOVÁ, M.: *Tvořivost: techniky a cvičení*. Grada Publishing, 2007, Praha.
- OSWALD, W.D., RODEL, G.: *Gedächtnis-training*. Hogrefe-Verlag, 1995, Gottingen.
- POSPÍŠILOVÁ, Z.: *Hádanky a hříčky nejen se slovíčky*. Portál, 2006, Praha.
- POSPÍŠILOVÁ, A.: *Cvičení paměti ve vyšším věku*. MPSV, 1996, Praha.
- HOLMEROVÁ, I., SUCHÁ, J.: *Cvičte si svůj mozek 1*, Pfizer, spol. s r.o., Česká alzheimerovská společnost, 2007, Praha.
- HOLMEROVÁ, I., SUCHÁ, J., HORT, J.: *Cvičte si svůj mozek 2*, Pfizer, spol. s r.o., Česká alzheimerovská společnost, 2007, Praha.
- SUCHÁ, J.: *Cvičte si svůj mozek 3*, Pfizer, spol. s r.o., Česká alzheimerovská společnost, 2009, Praha.
- www.treninkpameti.webnode.com

Na závěr naše poslední doporučení

Zapojte se do skupinového cvičení paměti. Uvidíte, že Vám to půjde lépe, navíc se pobavíte, rozptýlíte a získáte nové přátele.

Informace o různých možnostech cvičení paměti získáte na níže uvedených internetových stránkách nebo u svého ošetřujícího lékaře:

www.trenovanipameti.cz

www.gerontologie.cz

www.alzheimer.cz

www.mneme.cz

www.sdruzenicmp.cz

www.cvicenipameti.cz

www.treninkpameti.webnode.com

Praktické publikace on-line (např. další řadu pracovních sešitů), konkrétní počítačovou aplikaci sloužící k trénování paměti a informace o Alzheimerově chorobě naleznete na internetových adresách:

www.vzponkovi.cz
sekce Laická veřejnost

www.pfizer.cz
sekce Vaše zdraví

ARI-2010.02.03

Pfizer, spol. s r.o., Stroupežnického 17, 150 00 Praha 5
©Copyright - Pfizer, spol. s r.o., Česká republika, Česká alzheimerovská společnost